

Kyseessä on ☒ Lausuntopyyntö ☐ Tiedoksianto Päiväys 10.2.2025	
Tuen nimi Julkisten kuljetusten kehittämisen -pilottituki	
Komission tukinumero (SA xxxx)	Tuen voimassaoloaika 1.7.2027 – 30.6.2028 (suunniteltu lain voimassaoloaika)
Tukiviranomainen Liikenne- ja viestintävirasto	EU-valtiontukisäännös tuki perustuu De minimis -asetukseen
Lausunnon pyytävä ministeriö Liikenne- ja viestintäministeriö	Yhteyshenkilön tiedot Atte Riihelä

Kyseessä on ☒ Uusi tukiohjelma ☐ Tukiohjelman muuttaminen ☐ Tukiohjelman mukainen yksittäinen tukipäätös ☐ Tukiohjelman ulkopuolinen yksittäinen tukipäätös tai tukipäätöksen muuttaminen ☐ Tuen voimassaoloajan jatkaminen	
--	--

Lain 3–5 §:ien edellytykset	
Lausuntoa pyytävä viranomainen täyttää. (Huom. Kenttään kirjoitettavan tekstin pituutta ei ole rajattu.) Tämän liitesivuilla on esitetty ohjaavia kysymyksiä helpottamaan kunkin kuvauksen kirjoittamista.	YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTOLUONNOS 21.3.2025 Esittelijä: Anne Rothovius

1. Selkeä taloudellinen tai yhteiskunnallinen tavoite, joka perustuu hallitusohjelmaan tai politiikkatavoitteeseen Hallitusohjelmakirjauksen mukainen säädöshanke. Esityksellä säädettäisiin väliaikaisesta ja alueellisesti rajatusta kokeilulaista julkisesti järjestettyjen kuljetuksien tietopohjan kehittämiseen. Tietopohjan avulla on mahdollista kehittää varsinaisia kuljetuksia. Tietopohja edellyttää rajapintojen toteutusta kuljetuksia välittävälle yrityksille. Julkisesti tuettuja kuljetuksien järjestämistapaa, kuten sote-kuljetuksia, on tarve kehittää, sillä niiden kustannus yhteiskunnalle on merkittävä. Monet tukia saavat kuljetukset ovat lakisääteisiä, joka tarkoittaa, että niiden toteutuminen tulee turvata. Kuljetuksien kehittämisellä pyritään turvaamaan kuljetuspalvelut jatkossakin, vaikka niihin liittyvät kustannukset nousisivat. Tavoitteellisesti kuljetuksien järjestämiskustannuksia voidaan alentaa samalla, kun kuljetuspalveluiden palvelutasoa parannetaan. Erityisryhmille kuljetuspalvelut ovat tärkeitä. Varmistamalla lakisääteisten henkilökuljetusten tehokas toiminta tulevaisuudessa, turvataan julkisesti tuettuja kuljetuksia tarvitsevien henkilöiden oikeutta perustuslain ja EU:n perusoikeuskirjan mukaiseen henkilökohtaiseen vapauteen sisältyvään itsemääräämisoikeuteen sekä liikkumisvapauteen.	☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ EU valtiontukiarvioinnin mukaan tukiohjelma voi sisältää EU valtiontukea, mutta siitä ei siis ole täyttä varmuutta. Hyvän tuen edellytyksiä sovelletaan vain EU valtiontukisäännöt täyttäviin tukiin. Hyvän tuen edellytyksistä voidaan poiketa lailla. Tukiohjelman tavoitteena on kehittää tietomallia lakisääteisille sote henkilökuljetuksille. Traficom voisi kokeilun päätyttyä tilata teknisen toteutuksen Fintraffic Oy:ltä. Fintraffic Oy on valtion kokonaan omistama erityistehtäväyhtiö, joka tuottaa julkisia palveluita. Traficom käynnistää tietojen keräämisestä kokeilun. Kokeiluun osallistuvat neljän hyvinvointialueen kokonaan omistama Tervia Oy ja sen käyttämät Kelan kilpailuttamat kuljetusvälityskeskukset (6 kpl), jotka tekevät teknisen rajapinnan Fintrafficin. Kokeilun hyötyjen arvioidaan kuvaukseen perustuen koituvan valtiolle. Tervialle ja kuljetusvälityskeskuksille korvataan kokeilusta aiheutuneet kustannukset rajapintojen toteutuksen osalta. Yksittäisille yrityksille tai välitysyrityksille ei tunnisteta koituvan hyötyjä kokeilun aikana tai sen päätyttyä. Kokeilu ei vaikuta kuljetusvälitysyhtiöiden toiminnan tehostumiseen. Tuella arvioidaan olevan lähinnä yhteiskunnallinen tavoite, jossa kehitetään tietopohjaa lakisääteisten kuljetusten kehittämiseksi. Tukiohjelman tavoite tulisi selkeyttää ja kuvata hyötyjen kohdentuminen eri osapuolille. Ministeriön tulee arvioida voisiko kyseessä olla hankinta, koska kuvauksen mukaan kokeilusta saatavan tiedon hyötyjänä on valtio tai julkisessa kuntien omistuksessa olevat hyvinvointialueet, joiden rahoitus tulee valtiolta.	
	2. Markkinapuutteen korjaaminen ja ulkoisvaikutukset Rajapinnalla ei ole arvioitu olevan liiketoiminnallista hyötyä, mutta on välttämättömyys arkaluonteisten tietojen välittämiseksi. Rajapintojen avulla kerättävä tieto on	☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ Markkinapuutetta ei voida tunnistaa ja arvioida. Lakisääteisten henkilökuljetusten tietomalli sisältää erityisiä henkilöryhmiä koskevia salassapidettäviä

edellytys kuljetuksien tietopohjaiselle kehittämiselle ja julkisen sektorin säästöpotentiaalin laskemiseksi.	tietoja. Tietojen salassapidosta johtuen kokeilussa kehitettävää tietomallia voidaan kehittää vain lakiin perustuen julkisen toimijan toimesta. EU valtiontuenmukaisuudesta ei ole täyttä varmuutta EU valtiontuen ennakkoarvioinnin mukaan. Esimerkiksi kilpailuvaikutuksia ei käytännössä ole tunnistettavissa ja kokeilun hyödyt koituvat valtiolle. Tietomallia kehitetään julkisen tahon toimesta kokeilun avulla. Traficom voisi tehtävänsä varten myöhemmin hankkia tietopalvelun Fintraficilta. Fintrafic toteuttaa julkista hallintotehtävää. Alueellisen kokeilun tuloksena syntyy kehittämissuosituksia. On loogista, että tietomallia kehitetään julkisella sektorilla siten, että se olisi myös valtakunnallisesti, muiden hyvinvointialueiden tai eri toimijoiden hyödynnettävissä myöhemmin. Tietotarpeet tulevat julkisilta toimijoilta ja mahdolliset hyödyt koituvat niille kustannussäästöinä. Kustannusvaikutuksista saadaan mahdollisesti tietoa kokeilun päätyttyä. Hyvinvointialueiden omistamat yhtiöt ovat hyvinvointialueiden rahoittamia, jotka puolestaan saavat rahoituksen valtiolta. Muu rahoitus tulee asiakasmaksuina sote-palvelujen käyttäjiltä. Valtio korvaa Kelan kautta kuljetuskustannuksia asiakkaille. Jos kyseessä olisi EU valtiontuki, tässä tuettaisiin valtion rahoittamaa toimijaa (Tervia), joka ei harjoita taloudellista toimintaa tai tavoittele toiminnallaan voittoa osingonjakotarkoituksessa. Tervia Logistiikka Oy vastaa Pohjois-Suomen alueella sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain mukaisten matkakeskuspalveluiden tilaus- ja välitystoiminnasta eli hyvinvointialueiden logistiikkapalveluista. Tervian omistaa neljä hyvinvointialuetta ja se tuottaa omistajilleen lakisääteisiä ja vapaaehtoisia kuljetuspalveluita. Yhtiön tavoitteena on toimia kustannustehokkaasti hyvinvointialueille säästöjä tuoden, ei niinkään tuottaa voittoja kuljetusvälitysyrityksiltä ja niiden kuljetuspalveluja käyttäviltä sote asiakkailta, joiden kuljetuksia valtio korvaa Kelan toimesta. Kela kilpailuttaa Tervian käyttämät kuljetusvälitysyhtiöt.
3. Tarkoituksenmukainen keino tavoitteen saavuttamiseksi Kokeilulaki olisi alueellisesti rajattu. Rajapinnan korvauksella minimoidaan yrityksiin kohdistuvia negatiivisia yhdenvertaisuusvaikutuksia. Tiedot on myöskin käytännössä pakko kerätä suoraan kuljetuksia välittäviltä yrityksiltä, sillä hyvinvointialueilla tai Kelalla ei nykytilassa ole kaikkea tarvittavaa tietoa. Siten säätämällä vain viranomaisten välisestä tiedon toimittamisesta riittävät tiedot ei ole mahdollista saada.	☒ x ☐ ☐ Kyseessä saattaa olla myös hankinta, koska hyödyt tulevat valtiolle. Kyseessä voi olla myös avustus ei-taloudelliseen toimintaan Tervian osalta, jonka tarkoituksena on korvata kokeilusta aiheutuvat rajapintakustannukset täysimääräisesti kuljetusvälitysyhtiöille. Digitaalisten ratkaisujen käyttöönoton arvioidaan lisäävän julkishallinnon tuottavuutta. Kokeilussa kehitetään tietomallia kuljetuksista, jonka pohjalta voidaan laatia kehittämissuosituksia. Valtakunnalliset ratkaisut mahdollistavat parhaiden käytäntöjen käyttöönoton eri hyvinvointialueilla. Kokeilut ovat tarkoituksenmukainen keino hyötyjen arvioimiseksi ja toimintamallin kehittämiseksi ennen toiminnan mahdollista laajentamista.
4. Kustannustehokkuus ja hallinnollinen rasitus tuen saajalle Tuen on tarkoitus kattaa 100 % toteutuneista kustannuksista, kuitenkin enintään 15 000 euroa per yritys.	☒ x ☐ ☐ Todennäköisesti hallinnollinen työ lisääntyy kokeilun aikana kaikilla osapuolilla, mutta julkisen sektorin hyödyt

Tuen saajalle jää vähäisiä hallinnollisia tehtäviä. Liikenne- ja viestintävirasto valtionapuviranomaisena vastaisi tuen myöntämisestä. Tukia saisi 7-13 toimijaa. Tukia saavien yritysten määrä on vähäinen ja siten hallinnolliset vaikutukset virastolle erittäin pienet.	voivat olla merkittävät pitkällä aikavälillä. Siksi on perusteltua korvata kokeiluun osallistuville kaikki rajapintakustannukset. Kokeiluun osallistuville voi aiheutua myös muita hallinnollisia kustannuksia kuten kokeiluun kuluva työaika. Esityksessä tietojen määräaikaisesta keräämisestä vastaisi Traficom, joka voisi mahdollisesti myöhemmin kokeilun jälkeen tilata tietopalvelun Fintrafficilta. Kustannusvaikuttavuuden arviointiin eri osapuolille tulee kiinnittää huomiota kokeilun arvioinnissa. Hyvinvointialueiden yhteiset tietojärjestelmät tuovat tehokkuutta prosesseihin ja yhtenäistävät parhaaksi koettuja käytäntöjä. Kuljetustietojärjestelmä tulee luoda teknisiltä ominaisuuksiltaan sellaiseksi, että siihen on sujuvaa liittyä ja siitä on sujuvaa poistua. Tietojärjestelmään liittymisen ja siitä poistumisen kustannuksiin tulee kiinnittää huomiota, että ne ovat kohtuulliset suhteessa kuljetuksista saatuihin tuottoihin ja ettei liittymiskustannukset sulje pois pieniä kuljetusvälitysyhtiöitä. Tällä voisi olla kilpailuvaikutuksia.
5. Vaikutukset kilpailuun Rajapinnan korvauksella ei ole arvioitu olevan vaikutuksia tasapuolisiin kilpailuedellytyksiin. Alkuvaiheessa tukia saisi neljän hyvinvointialueen kokonaan omistama yritys sekä jo kilpailutetut kela-kyytejä välittävät yritykset. Kokeilulain voimassaoloaikana Kela kilpailuttaa uudet välityskeskukset. Olemassaoleva rajapinta ei ole kilpailutuskriteeri, ja mikäli alueella kyytejä välittäviä toimijoita vaihtuu uusiin, korvataan niille uusi rajapinta.	☒x ☐ ☐ Vaikutuksia kilpailuun ei tunnisteta kuvauksen perusteella olevan.
6. Määräaikaisuus Tukea myönnettäisiin vuosina 2027-2028 kuljetuksia välittävälle yrityksille.	☒x ☐ ☐ Kyseessä on määräaikainen kokeilu.
7. Kannustava vaikutus Tuki maksetaan hakemuksen lähettämisen jälkeen toteutuneisiin kustannuksiin.	☒x ☐ ☐ Koska kyseessä on kokeilu, jonka hyödyt kohdentuvat julkiselle sektorille, on perusteltua korvata mukana oleville kuljetusyrityksille ja kuljetusten välittäjälle pilotista aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti. Todennäköisesti kokeilusta aiheutuu myös lisätyötä Tervialle ja kuljetusvälitysyhtiöille. Kuvauksesta ei käy ilmi kannustava vaikutus hyvinvointialueiden omistamalle yhtiölle Tervialle. Useat hyvinvointialueet toimivat tällä hetkellä alijäämäisesti ja kustannussäästöjä tuovien digitaalisten palvelujen kehittäminen edellyttää resursointia perustamis-, kehittämis- ja ylläpitovaiheessa. Niillä on intressiä kehittää palveluita kustannustehokkaiksi säästöjen aikaansaamiseksi pitkällä aikavälillä.
8. Vaikuttavuus Erillistä tuen toimivuuden tai vaikuttavuuden arviointia ei ole suunniteltu tehtävän, sillä kyseessä on hyvin pieni tukiohjelma. Tuella on tarkoitus korvata yrityksille koituvat kustannukset.	☐ ☒x ☐ Kokeilut tulee aina arvioida päättymisvaiheessa. Arvioinnin tulokset tulee ottaa huomioon päätettäessä kokeilun jatkosta. Arviointia edellytetään toimintamallin toimivuudesta, kustannusvaikuttavuudesta esim. kustannushyötyanalyysi ja eri osapuolten järjestelmää koskevista käyttökokemuksista ja tietoturvallisuudesta. Arviointiin on tarpeen sisällyttää markkinapuutteen todentaminen ja kilpailuvaikutusten arviointi. Arvioinnissa tulee esittää kehittämistarpeet, millä edellytyksillä kuljetustietojärjestelmän voi ottaa

	laajempaan käyttöön ja miten se olisi parhaita toteuttaa, jotta mahdolliset hyödyt olisivat kaikkien hyvinvointialueiden käytettävissä. Vaikutukset pienille kuljetusyrityksille tulee arvioida. Ministeriön ja/tai hyvinvointialueiden tulee tehdä vähintäänkin kokeilun loppuraportointi, mutta varsinaista vaikuttavuuden arviointia ei arvioida tarpeelliseksi tehdä ottaen huomioon kokeilun laajuus ja luonne.
9. Yksittäiset tukipäätökset	
9 a Tukikumulaatio Lakiehdotuksen mukaan tukea voitaisiin myöntää, jos siihen ei ole haettu muuta tukea julkisista varoista. Tuen myöntämisessä noudatettaisiin de minimis –asetuksessa säädettyjä edellytyksiä.	☐x ☐ ☐ Kumulaatioseuranta toteutuu.
9 b Vaikutukset kilpailuun paikallisesti Suomessa ja EU-alueella Rajapintojen toteutuksella ei ole arvioitu olevan yrityksille liiketoiminnallista hyötyä.	☐x ☐ ☐ Kuvauksen mukaan kilpailuvaikutuksia ei ole.
9 c Edellytykset kannattavaan toimintaan, arviointi Ehdotetun säännöksen mukaan tukea ei voisi myöntää vaikeuksissa olevalle yritykselle. Vaikeuksissa olevalla yrityksellä tarkoitetaan yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa (651/2014) tarkoitettua vaikeuksissa olevaa yritystä.	☐ ☐ ☒x Lain mukaan tukea voidaan myöntää vain yritykselle, jolla arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan toimintaan. Yritys ei saa olla EU:n määritelmän mukainen vaikeuksissa oleva yritys. Kannattavuudelle voidaan asettaa myös muita edellytyksiä. Arvioinnissa voidaan käyttää tukena yrityksen taloudellisia tunnuslukuja, kuten luottokelpoisuus, maksuviiveet ja julkisten maksujen hoito. Julkiset velat tulisi olla maksettuna tai vaihtoehtoisesti tulee esittää verohallinnon hyväksymä maksusuunnitelma. Jos kuljetusyritys on lakkaamassa tai on tieto siitä, että se ei osallistuisi Kelan kilpailutukseen kokeilun aikana, tulee arvioida kannattaako sitä ottaa mukaan kokeiluun lyhyeksi ajaksi.